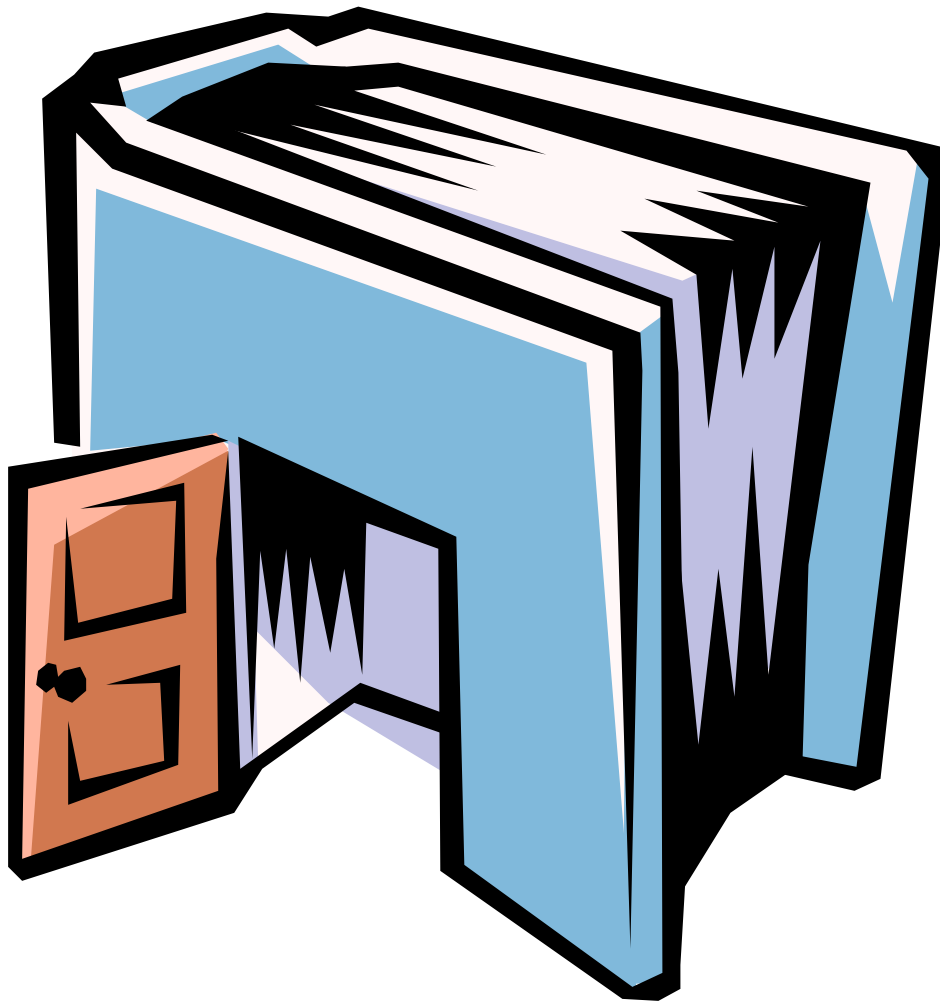

SMH-Nytt

Nr. 1/2002, vol. 27

Norsk Bibliotekforening
Spesialgruppen for medisin og helsefag

Redaksjon SMH-Nytt:

Elisabeth Akre

Diakonhjemmets sykehus, Medisinsk bibliotek
Postboks 23 Vinderen, 0319 Oslo.
Tlf: 22 45 16 38 Fax: 22 45 16 99
E-mail: elisabethakre@diakonsyk.no

Hilde Strømme

Ullevål sykehus, Medisinsk bibliotek
0407 Oslo
Tlf. 23 01 50 62 Fax: 22 11 98 50
E-mail: hilde.stromme@ioks.uio.no

Signe Romuld

Statens helsetilsyn, Biblioteket
Postboks 8128 Dep, 0032 Oslo
Tlf. 22 24 88 98 Fax: 22 24 95 30
signe.romuld@helsetilsynet.dep.no

SMH-Nytt utgis av:

Norsk Bibliotekforening
Spesialgruppen for medisin og helsefag
Kontonummer: 7874.06.52612
Trykt utgave: ISSN 0800-3181
Webutgave: ISSN 1502-1211

Opplag 250, gratis til SMHs medlemmer.
Trykk: GERO-DATA
Distribusjon: SwetsBlackwell

Manuskripter til SMH-Nytt:

Manuskripter skrevet i Word og evt. illustrasjoner i .gif- eller .jpg-format sendes redaksjonen som vedlegg til epost.

Alle oppgitte Web-adresser må være sjekket - slik at de kan brukes direkte i nettutgaven av bladet. Redaktørene forbeholder seg en viss rett til å forkorte/forandre/klippe i tekst eller bilder.

Skrifttyper:

Overskrift: Arial 16 pkt
Underoverskrift: Arial 12 pkt fet
Av (forfatter): Arial 12 pkt fet
Ingress: Times New Roman 11 pkt kursiv
Brødtekst: Times New Roman 11 pkt
Avsnittsoverskrifter: Times New Roman 11 pkt fet
All tekst bør være definert som "Normal"

Innrykk og punktmerking:

Unngå bruk av tabulator og bindestreker, bruk heller "Innrykk" og "Punktmerking" i Word.

Tabeller og oversikter:

Unngå bruk av tabulator, lag heller en tabell i Word.

Innhold:	Side
Hilsen fra redaksjonen	3
Merk av i kalenderen!	3
Nytt fra styret	4
Evidence Based Librarianship — EBL	6
LinkOut fra PubMed	10
Serviceerklæring ved Bibliotek for medisin og helsefag	11
Trender innen elektronisk publisering	12
Oslo 2003: Cross boundaries - join forces!	14
SMHs reisestipend	15
Årsmelding 2001	16
Regnskap 2001	20
Budsjett 2002	21
Virkeplan 2002	22
Referat fra Årsmøtet 2002	23
Humor et effektivt verktøy på arbeidsplassen og i pasientbehandlingen	24
Prosjekt SWIM: hvilken forskel kan IT skabe i forhold til læring?	26

**Deadline for neste nummer:
3. juni 2002**

Hilsen fra redaksjonen

Når dette leses har vi gått over til sommertid, kveldene er lengre og lysere og vinteren er forhåpentligvis i ferd med å slippe taket de fleste steder i landet.

Som alltid er årets første nummer av SMH-Nytt fylt med årsmøtestoff. I SMHs virkeplan for 2002 står det at : ”SMH-Nytt vil fortsette både i trykt og i elektronisk utgave. SMH-Nytt vil, i tillegg til internt stoff, formidle faglig utvikling til medlemmene gjennom rapporter fra kurs, seminarer og konferanser, og fra helsefaglig bibliotekvirksomhet i Norge og andre land. SMH-Nytt vil fokusere på innhold fremfor form for å holde utgifter til publisering og distribusjon på et lavest mulig nivå.” Vi fortsetter som før, med andre ord. Og vi håper at leserne vil fortsette å sende oss artikler, reiserapporter og brukertips. Har du noe å dele med andre, stort eller smått, send en mail til redaksjonen!

Spesielt interessant lesning i dette nummeret er Anne Marie Haraldstads artikkel om Evidence-Based Librarianship. I flere år har vi lest om (og kanskje selv prediket) Evidence Based Medicine. Nå er det kanskje på tide at vi retter et mer kritisk blikk mot vår egen virksomhet, er den evidence-based? Er dette noe vi kan få i gang en debatt om på Medbibl?

Hilsen Elisabeth, Signe og Hilde

Merk av i kalenderen!

Velkommen til Hamar 7. - 8. november til SMH-seminar! Hovedtemaer for årets seminar blir Psykiatri, Helsebibliotekene i den nye Helse-Norge og Helserett.

Høgskolen i Hedmark, Sanderud sykehus og Sentralsjukehuset i Hedmark er arrangører for seminaret. Planleggingsgruppen er godt i gang med arbeidet og forteller med entusiasme om et spennende og aktuelt program.

Torsdag 7. november holder vi fast ved tradisjonen om en tverrfaglig dag, og setter fokus på Psykiatri. Fredag dreier temaene seg om helsereett og bibliotekstruktur i helsesektoren, sett i lys av helseforetaksreformen.

Planleggingsgruppen ønsker også å åpne for mer myldring og samtale, og har planer om å bruke rommet utenfor foredragssalen aktivt til presentasjon av ulike prosjekter og leverandører. SMHeren som er i gang med prosjekter utfordres herved til å melde seg - eller til å tipse oss om prosjekter som kan presenteres, gjerne som poster.

Torsdag kveld frister arrangørene med et utvidet kulturbegrep i historiske omgivelser på Domkirkeodden. De lover en stemningsfull stund i Hamardomen (glassbygget over Domkirkeruinene) og at behovet for god mat og en god latter skal bli ivaretatt.

Seminaret holdes på Scandic hotell i Hamar, og deltagerne kan velge mellom å overnatte her eller på Sejersted pensjonat. Nærmere presentasjon om programmet og praktiske opplysninger vil snart legges ut på Internett, invitasjon kommer også pr. post og epost.

Vel møtt!

Hilsen
Monica Stolt Pedersen, Sanderud sykehus
Elin Opheim, Hedmark sentralsjukehus
Anne Cathrine Overskott, Høgskolem i Hedmark

Nytt fra styret

For alle som har prøvd seg i styre og stell i organisasjoner og foreninger, er det en kjent sak at første delen av et nytt år står i det gamle årets tegn. Da er det oppsummering, årsmelding, regnskap, årsmøteforberedelser. Verken våre arbeidsplasser eller SMH er unntak i så måte, og også for SMH-styret har det vært et prioritert arbeidsområde første del av året. Resultatet er å finne i dette nummer av SMH-Nytt, så å si.

Medlemslisten

Har fått en grundig gjennomgang, blant annet i forbindelse med at vi har tatt i bruk en ny digital medlemservice. Listene er nå så godt som fullt oppdatert. Det er opprettet 3 kategorier: institusjon, personlig medlem og pensjonister/utenlandske medlemmer (de siste er ikke pliktige til medlemskap i NBF) – til sammen 208.

SMHs hjemmeside og SMH-Nytt flyttes

UB kan ikke lenger være server-vert for oss, og begge nettstedene flyttes til NBFs server. En fordel er at vi får enklere URLer.

Kurs og seminarer

EBM-kurset i forbindelse med årsmøtet ble mer enn fulltegnet, og det kan være aktuelt med en reprise i løpet av våren. EBM er tydelig fortsatt et meget aktuelt tema for SMHs medlemmer. Styret arbeider stadig for å arrangere gode kurs for medlemmene, og ønsker seg som alltid innspill om hva det er behov for. Et vårkurs med tema elektroniske tidsskrifter er under planlegging. På Hamar jobber arrangementskomiteen for høstseminaret entusiastisk og effektivt, se egen presentasjon i dette nummer.

Bibliotekmøtet i Stavanger i april

SMHs styre vil være representert på møtet, men det er besluttet at vi ikke skal ha noen stand eller eget seminar. Men det er håp om at det blir et medlemstreff for de SMH-erne som er der.

Norart/Helsenota

Styrets arbeidsgruppe for Helsenota/Norart-saken sendte i 2001 brev til KD,SHD og KUF med forespørsel om å

finansiere en stilling knyttet til Nasjonalbiblioteket – Seksjon for periodikaindeksering. Stillingen skulle øremerkes indeksering av helsefaglige tidsskrifter. Alle departementer har gitt avslag. Gruppen fortsetter arbeidet, og det kan være aktuelt å vende seg til SweMed+, som allerede indekserer norske tidsskrifter som ikke er i Norart.

Skandinavisk portal for pasientinformasjon

Arbeidet med portalen går fremover, og i neste nummer av SMH-Nytt håper vi å ha mer nytt om dette.

Transfer of Knowledge II

Så og si i skrivende stund har vi fått bekräftet at vi har fått bevilget stipend fra Nordinfo til viderutdanningskursene som skal holdes i Kaunas, Litauen i april. Dette kommer i tillegg til bevilgning fra Nordisk Ministerråd, og vi håper derved å ha sikret et budsjett som dekker de utgiftene som må til for å arrangere en god kursuke for våre baltiske kolleger. Bibliotekarene fra MAPS i St. Petersburg er også invitert, og vi venter spent på svar. Kursene arrangeres 22.-26.april, og ca 30 deltagere har meldt seg til nå. Denne gangen skal det også være en workshop om kvelden som fokuserer på det bibliotek-profesjonelle, med Evidence Based Librarianship og nettverksarbeid. Både Sverige og Danmark bidrar med kursholdere.

Kontaktmøte med RBT

Inntil videre har den nye ABM-organiseringen ikke forandret på systemet med regelmessige kontaktmøter med RBT, og det siste møtet fant sted 20. mars. Dette er et meget nyttig kontaktpunkt for SMH, og en god anledning til å få informasjon om utviklingen innen fagbiblioteksektoren. Fjernlån, indikatorer og fellesavtaler var noen av RBTs informasjonstemaer. Blant annet arbeides det med om det kan være mulig å få små ikke-akademiske fagbibliotek med i akademias lisensavtaler for digitale tidsskrifter. Naturlig nok er det stor spenning i RBT knyttet til omorganiseringen, som i praksis trer i kraft først i 2003.

Evidence-based librarianship – EBL

Kunnskapsbasert bibliotekvirksomhet
= faglighet + erfaring + vitenskapelighet

Av Anne-Marie Haraldstad, Bibliotek for medisin og helsefag

a.m.b.haraldstad@ub.uio.no

- Vil bruk av klinisk bibliotekar-tjenester ha innvirkning på pasientbehandling målt i antall liggedager i avdelingen?
- Har tilgang til informasjon noe å si for lengden av sykehusopphold / rehabilitering / livskvalitet / levetid for pasientene?
- Kan fordelene ved en value-added/mer-verdi base som Ovid Medline rettferdiggjøre kostnadene vs. en gratisressurs som PubMed?
- Har undervisning i informasjonssøking noen dokumentert effekt på kvaliteten av slutt-brukernes søk(eteknikk), og hvordan er langtidseffekten?
- Hvordan kan biblioteket gjennomføre brukerundersøkelser i det elektroniske rom?

Dette er eksempler på spesifikke spørsmål som angår bibliotekenes organisasjon, tjenester og økonomi, som må besvares ved hjelp av langt mer metodisk tilnærming enn det som kanskje er vanlig i biblioteklitteraturen i dag¹.

Evidence-based librarianship (EBL) / Kunnskapsbasert bibliotekvirksomhet utfordrer bibliotekarene i dag på samme måte som legene ble utfordret da evidence-based medicine (EBM) ble brakt på banen på begynnelsen av 1990-tallet. Svært mange leger ble provosert. Etter som årene har gått har EBM som begrep og metode vunnet stadig mer terreng. Nå kommer man ikke utenom. Hvordan vil bibliotekarene håndtere utfordringen og prosessen rundt EBL? Vil den store massen av bibliotekarer bli provosert? EBL er trolig ikke noe kun for spesielt interesserte, ei heller kun for bibliotekarer innen medisin og helsefag. EBL innebærer en strukturert tilnærming og metode som setter kritisk søkelys på bibliotekvirksomheten som sådan. Dette er uavhengig av fagområdet biblioteket betjener, og hvorvidt det er fag- eller folkebibliotek. Det kan være en hjelp til kritisk gjennomgang av bibliotekets indre- og ytre tjenester, for å oppnå målsetningen om å bruke de oftest knappe ressursene på beste måte – der de har størst effekt.

Hva er EBL – Kunnskapsbasert bibliotekvirksomhet? Andrew Booth formulerer det slik² :

”Evidence-based librarianship (EBL) is an approach to information science that promotes the collection, interpretation, and integration of valid, important and applicable user-reported, librarian-observed, and research-derived evidence. The best available evidence, moderated by user needs and preferences, is applied to improve the quality of professional judgements.”

EBL prosessen kan kort beskrives i 5 trinn etter mønster fra EBM:

- Beskrive informasjonsbehov og stille spørsmål som lar seg besvare.
- Hvilke(n) kilde(r) besvarer spørsmålet best og på mest effektive måte? Prioritert rekkefølge. Sekundærkilder før primærkilder.

- Kritisk vurderingsmetode: Granske tilgjengelig kunnskap for
 - Validitet (Kan vi stole på resultatene?)
 - Effekt (Hva forteller resultatene?)
 - Relevans (Kan resultatene brukes i praksis?)
- Integre den teoretiske kunnskapen med bibliotekarens profesjonelle ekspertise, og omsette resultatet i praksis.
- Evaluere resultatet.

Denne prosessen kan brukes på ulike (ledelses)spørsmål som gjelder hele bibliotekvirksomheten. EBL utfordrer selve beslutningsgrunnlaget for handlingsplaner, investeringer og veivalg som gjøres i referansetjeneste, samlingsutvikling og undervisning. Er disse virksomhetsområdene kunnskapsbasert, dvs. i overensstemmelse med best mulige tilgjengelige kunnskap hentet fra litteraturen, kombinert med bibliotekarenes erfaring og brukernes preferanser? Det kan stilles mange kritiske spørsmål, ikke minst dette: i hvilken grad besitter bibliotekarene nødvendig kompetanse både til å innhente, tolke, dra nytte av, og selv bidra til slik kunnskap?

I september 2001 deltok 150 bibliotekarer på First International conference on Evidence Based Librarianship i Sheffield. Kun to av deltakerne representerte folkebibliotek, resten kom fra medisinske og helsefaglige bibliotek. Den skjeve fordelingen forklares med at kunnskapsbasert praksis har sprunget ut fra medisin som fag, og at EBM lener seg tungt på bibliotekene. Det er derfor naturlig at det først og fremst er de bibliotekarene som har ervervet kunnskap og ferdighet i de metodiske verktøy som EBM benytter, som også anvender kunnskapen på eget fag. Spørsmålet er om de samme metodene er anvendelige og tjenlige som verktøy til å avdekke om bibliotekvirksomheten drives optimalt under gitte forutsetninger. Konklusjonen på konferansen ble at det ikke nødvendigvis står så bra til innen bibliotekfagene, men at potensialet til kunnskap er stort. Bibliotekvirksomheten beveger seg fra å være en praktisk service-orientert tjeneste til å bli en forskningsbasert tjeneste³). Beslutningsgrunnlaget flyttes fra anekdoter og erfaring

til kunnskap.

I England har Library Association Health Libraries Group og LINC Health Panel (Library and Information Cooperation) jobbet med disse spørsmålene de siste årene. De har tatt initiativ som konkretiserer EBL⁴). De ønsker:

1. Å stimulere til økte forskningsferdigheter blant bibliotekarene med tre siktemål:
 - Aktive medspillere i kunnskapsbasert praksis trenger større ferdigheter i forskningsmetode.
 - Stimulere til anvendelse av disse ferdighetene på bibliotekets egne arbeidsområder.
 - Møte en økende trend der bibliotekarer går inn som samarbeidspartnere i forskningsprosjekt.

Sentralt i dette står ferdighet i så kalt kritisk vurderingsmetode (Critical appraisal technique), dvs. kunne kritisk vurdere informasjonsvitenskapelige artikler på temaer relevante for helsefagene. Resultatet er blitt CRISTAL Workshops: CRITICAL Skills Training in Appraisal for Librarians – ”Krystallklart”: kritisk vurderingsmetode for bibliotekarer.

2. Å undersøke hvorvidt systematiske oversikter (Systematic Reviews) var mulige å gjennomføre for biblioteklitteraturen. Man ønsket å undersøke omfanget av, og kvaliteten på publiserte studier for å danne seg et bilde av kunnskapsbasen på det bibliotekfaglige området. Dette initierte Library LORE prosjektet (Literature Oriented Reviews of Effectiveness). Hensikten var å kunne sammenfatte tilgjengelig evidens på bibliotekenes nøkkelområder for å bruke den som verktøy i planlegging og utvikling av tjenester. Prosjektet konkluderte med at det er mulig å utføre kvalitative systematiske oversikter⁵).
3. For å stimulere bibliotekarer til økt forskning i eget fag ble "Research in the Workplace Award" innført i 1999. Bibliotekarer kan søke om midler til finansiering av forskningsprosjekt tilknyttet arbeidsstedet.

Retningslinjer for litteratursøk for klinikk og forskning?

I årene som kommer kan vi forvente at flere og flere bibliotekarer involveres som samarbeidspartnere i forskerteam og som kliniske bibliotekarer i sykehus. Søkeferdigheter og kritisk vurderingsmetode blir etterspurt vare. Imidlertid er kritisk vurdering av den enkelte artikkel ikke alene tilstrekkelig uten at også søkeprosessen som fremskaffet den er kvalitetssikret⁶⁾. Hva hjelper det å granske den enkelte artikkel hvis selve søkeprosessen er tilfeldig utført slik at potensielt langt mer relevant litteratur er oversett? Det finnes ingen etablerte standarder i litteratursøk for medisin og helsefag, selv om forsøk er gjort⁷⁾. Er det akseptabelt at kvaliteten på det enkelte litteratursøk er prisgitt bibliotekarens søkeferdigheter? Kunnskapstilfanget innen medisin og helsefag er enormt. Når er et litteratursøk gjort – og når er det godt nok? Er godt nok tilstrekkelig? Et tragisk dødsfall av en frisk forsøksperson ved Johns Hopkins universitetet i 2001 – der nettopp et mangelfullt litteratursøk bidro til fatal utgang i ordets rette forstand, har satt fart i diskusjonen om retningslinjer for litteratursøk⁸⁾. MLAs Board of directors vedtok i september 2001 å igangsette ”Task force to promote the importance of expert searching”. Rapportene herfra forventes komme i mai 2002, og sluttrapporten i mai 2003. Kan vi vente så lenge? Skal vi vente på at andre gjør jobben, eller skal vi ta tak i dette selv? Hva gjør SMH? Hva gjør EAHIL? Hva gjør vi?

I den ideelle verden finnes en absolutt tilgang til litteraturen, og verken tid, penger eller menneskelige ressurser setter begrensninger. Den virkelige hverdag er langt fra ideell. Altomfattende søk er kostbart. Derfor kunne det være tjenelig med retningslinjer for hva som er omfattende *nok*. Et begrunnet valg av kilder i prioritert rekkefølge vil sikre en systematisk gjennomgang av litteraturen. Med begrensede midler er det spesielt viktig å bruke beste kilde først. Dette inngår også i EBL.

Kvaliteten på litteratursøket avhenger også av referanseintervjuet⁹⁾. Hvis ikke ”kravspesifikasjonen” i forkant er klart formulert, kan man heller ikke bedømme om

litteratursøket har et tilfredsstillende resultat. ”Tåke inn = tåke ut” gjelder også her. Litteratursøket skal også tillegges samme krav til reproduserbarhet som forskningen det er en del av. Eller er litteratursøket svakeste ledd i forskningslenken?

Veien videre

Utfordringen er ikke bare å beskrive hva det arbeides med rundt om i bibliotekene, men gjøre det med riktig valg av forskningsmetode, statistikk og ikke minst på bakgrunn av systematiske litteratursøk. Bør ikke bibliotekforeningene sørge for å gi sine medlemmer tilgang til LISA-basen, slik at alle bibliotekarer får tilgang til sin egen fagdatabase? Skal vi ta faget vårt alvorlig må faglitteraturen være lett tilgjengelig. Det er langt igjen til bibliotekvirksomheten kan sies å være kunnskapsbasert, men samarbeides det lokalt og (inter)nasjonalt, vil resultatene komme etter hvert. Et praktisk sted å begynne er å bidra til det Andrew Booth foreslår: ”There is a need to build up a retrospective register of experimental studies from the three principal health library journals”¹⁰⁾. Finnes norske/nordiske bibliotekstudier som bør med i den kunnskapsbasen? Aner man et mønster fra ”The Cochrane Controlled Trials Register”?

Skal vi snakke om EBL må vi handle EBL for troverdighetens skyld. Skal vi?

Litteratur:

- 1) Eldredge J. The most relevant and answerable research questions facing the practice of health sciences librarianship. Hypothesis, 2001, 15(1):9-17. <http://gain.mercer.edu/mla/research/hypothesis.html> (25.02.02)
- 2) Booth A. Exceeding expectations: achieving professional excellence by getting research into practice. <http://www.conference.co.nz/LIANZA2000/papers/AndrewBooth.pdf> (25.02.02)
- 3) Bradley J. Using scientific evidence to improve information practice. Health Libr Rev, 1995, 12:147-57.
- 4) Farmer J. What is the Health Libraries Group doing about research? Health Libr Rev, 1998, 15:139-41.

-
- 5) Booth A. Testing the Lore of research. *Libr Assoc J*, 1998, 100:654.
- 6) ISO 9000 for biblioteker og informationscentre : En vejledning. Esbo : NORD-INFO, 1995. (NORDINFO-publikation; 32)
- 7) Cullen R, Mason D. Quality assurance in health sciences literature searching : applying the ISO 9000 quality standard. *Health Libr Rev*, 1995, 12:173-89.
- 8) Haraldstad AM. Litteratursøk – liv eller død? *Tidsskr Nor Laegeforen*, [in press].
- 9) Booth A. et al. Structuring the pre-search reference interview: a useful technique for handling clinical questions. *Bull Med Libr Assoc*, 2000, 88:239-45.
- 10) Booth A. “Librarian heal thyself” : Evidence Based Librarianship, useful, practicable, desirable? <http://www.icml.org/tuesday/themes/booth.htm>
-

Har du et prosjekt på gang?

Brenn ikke inne med det, men del det med kolleger.

På SMH-seminaret på Hamar har du en utmerket sjanse. Her legges det opp til rikelig med plass og tid til myldring og faglig utveksling, og det er en glimrende anledning til å presentere store og små prosjekter, for eksempel som posters.

Vi har så mye å lære av hverandre – hvorfor sitte på hver vår tue og kanskje finne opp det samme?

Det er ikke størrelsen det kommer an på – her heller - de små kan være likeså nyttige som de store!

LinkOut fra PubMed

Av Anne-Gry Skonnord, UBO Bibliotek for medisin og helsefag

PubMed har gitt oss en god mulighet til å profilere bibliotekene våre overfor brukerne. Hvorfor benytter ikke flere seg av denne muligheten?

PubMed tilbyr nå LinkOut til alle bibliotek. LinkOut gir oss muligheten til å gratis koble vår beholdning av elektroniske tidsskrifter opp mot fulltekst av artikler. Forutsetningen for at vi skal kunne gjøre dette er at forlagene i utgangspunktet har gjort fulltekst tilgjengelig for PubMed. Når man tar i bruk LinkOut vil bibliotekets ikon vises ved siden av utgiverens fulltekst-ikon når brukerne ser på referansene i abstract-format. Her har vi en god mulighet til å profilere oss overfor brukerne, kanskje kan det bidra til å avlive myten om at "det ligger jo gratis på nettet"? Når bibliotekets ikon dukker opp gis et klart signal om at noen faktisk har gjort noe for at de elektroniske tidsskriftene skal være tilgjengelige for brukerne.

UMH (som er felles bibliotek for Det medisinske og Det odontologiske fakultet ved UiO samt Rikshospitalet) samarbeider med bibliotekene ved universitetssykehusene i Oslo-området (SiA, Aker, Ullevål og Radium) samt Folkehelseinstituttet om å gjøre elektroniske ressurser tilgjengelige for de universitetsansatte ved alle de nevnte institusjonene. Vi har fått klarsignal om at det er greit for alle disse bibliotekene å ha felles brukernavn/passord og felles ikon. På denne måten profilerer vi oss likt overfor brukerne. Vi har lagt inn deler av beholdningen, men foreløpig har vi ikke gjort LinkOut tilgjengelig for brukerne. Det regner vi med å kunne gjøre i løpet av kort tid.

Hva må gjøres?

For å komme i gang, ta kontakt med linkout@ncbi.nlm.nih.gov og be om brukernavn og passord. Lag en gif-fil som skal være bibliotekets ikon, det anbefales at denne er på ca. 100x25 pixler. Dette ikonet skal brukerne klikke på fra referansens abstract-format for å få tilgang til fullteksten. Ikon-filen kan enkelt endres underveis, dersom dere skulle ønske å prøve dere fram med forskjellige ikoner.

Etter å ha mottatt den brukernavn/passord,

logg inn på "LinkOut Files Submission Utility" (<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/entrez/linkout/libHld/>). Gå til "Edit identity", sørg for at opplysningene om biblioteket stemmer og legg inn URL'en til bibliotekets ikon. Filen må ligge i en webkatalog slik at den er alment tilgjengelig, den kan ikke ligge i internt nettverk. Dersom det ikke legges inn opplysninger om eget ikon får man opp et "default ikon" fra systemet på de artiklene som er tilgjengelige i fulltekst for bibliotekets brukere.

Når dette er gjort, velg "Edit holdings" og legg inn opplysninger om tilgjengelige titler og årganger. Dette gjøres enten ut fra en alfabetisk liste over samtlige titler tilgjengelige i LinkOut, eller lister sortert på utgiver. Velg kun en leverandør pr. tittel selv om biblioteket har tilgang via flere leverandører. Endringer oppdateres ikke umiddelbart, men innen neste arbeidsdag kl. 12 (amerikansk tid). Det gjelder også endringer som gjøres i "Identity file".

Oppdateringer

PubMed tilbyr ukentlige oppdateringer til LinkOut tilsendt pr. mail. Oppdateringene kommer sortert både på tittel og utgiver. Dette er svært nyttig og det er enkelt å gå inn og endre bestandsopplysninger etterhvert som man mottar informasjon om dem. Her kan man melde seg for å motta oppdateringene: library-linkout-request@ncbi.nlm.nih.gov.

Hvordan gjøre tjenesten tilgjengelig

For å ha tilgang til bibliotekets beholdning må brukere må logge seg på PubMed ved hjelp av en URL som inneholder bibliotekets brukernavn (http://www.ncbi.nlm.nih.gov/entrez/query.fcgi?holding=ditt_bibliotek). Det er derfor viktig å gjøre denne URL'en lett tilgjengelig fra bibliotekets hjemmeside. En forutsetning for å få tilgang til fullteksten er naturligvis at brukerne har riktig IP-adresse.

En annen måte å få oversikt over hvilke

tidsskrifter biblioteket er koblet opp mot, er å gå via PubMeds Cubby, hvor brukerne også kan velge å se eget biblioteks beholdning.

Brukerne har også mulighet til å avgrense søk til kun å omfatte tidsskrifter som biblioteket kan tilby i fulltekst via PubMed. Ved å skrive kommandoen "loprovditt_bibliotek [filter]" i søkevindu-

et, søkes alle artiklene som dette brukernavnet har tilgang til ut fra basen.

Nyttige adresser for mer informasjon:
<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/entrez/linkout/>
<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/entrez/linkout/doc/liblinkout.html>
<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/entrez/query/static/linkoutoverview.html>

Serviceerklæring ved Bibliotek for medisin og helsefag

Av Mette Krog, UBO Bibliotek for medisin og helsefag

Bibliotek for medisin og helsefag (UMH) lanserte sin serviceerklæring på nettet like før jul i 2001. Erklæringen lyder som følger:

Vi garanterer:

- At vi tilbyr et bibliotek med stort utvalg av fagbøker og -tidsskrifter og moderne bibliotekstjenester innenfor medisin og helsefag
- At du møter et brukervennlig og serviceinnstilt personale
- At dine bestillinger håndteres så effektivt og raskt som mulig:
 - Bestilling på kopier fra våre samlinger effektueres innen 3 arbeidsdager, ellers sendes kopien gratis.
 - Bestilling på boklån fra våre samlinger effektueres innen 2 arbeidsdager
 - Bestilling på lån/ kopi fra andre bibliotek videresendes innen 2 arbeidsdager
- At bibliotekenes åpningstider er tydelig annonsert
- At vi tilbyr opplæring i de tilgjengelige informasjonsressursene

UMH er som de fleste vet en del av Universitetsbiblioteket i Oslo. Brukerpolitikken og lånerereglementet er felles for hele UBO, mens serviceerklæringen kun gjelder for UMH. Første punkt er knyttet opp mot Universitetets serviceerklæring, de øvrige punktene går direkte på våre tjenester overfor brukerne, og gjelder våre forpliktelser. Vi anser dette som et levende dokument, som vil kunne endre seg med tiden. Det som til enhver tid kommer til å stå i erklæringen kan vi garantere. Skulle noen mot formodning oppleve oss annerledes vil vi gjerne ha tilbakemelding om det!

Serviceerklæringen finner du på: <http://www.ub.uio.no/umh/generelt/serviceerklaering.html>

For eventuelle spørsmål, kontakt Mette Krog, leder for publikumssesjonen ved UMH, epost mette.krog@ub.uio.no.

Trender innen elektronisk publisering

Av Astrid Müller, UBO Bibliotek for medisin og helsefag

Økte utgifter til tidsskriftabonnementene er kjent for alle. Rettferdig og lik tilgang på vitenskapelig informasjon er langt fra virkeligheten. Sjelden har det vært så spennende (og frustrerende) å befatte seg med utfordringene i tidsskriftverdenen som akkurat nå. Siste nytt i skrivende stund er at Soros' Open Society Institute støtter gratis tilgang til vitenskapelig artikler på nett med 27 millioner kroner.

I den rike verden er det andre initiativ på gang. I november 2001 deltok jeg på 3. ICOLC konferansen for Europa som fant sted i Espoo, Finland. Både utgivere og konsortier presenterte seg med planer og fremtidsutsikter. **ICOLC** står for International Conference of Library Consortia og har sin opprinnelse i USA. Denne lille oppsummeringen baserer seg på Frederick Friend's foredrag om trender innen elektronisk publisering. FF er direktør for Scholarly Communication ved University College London. Han deler trendene i fire og viser noen eksempler på initiativ fra de forskjellige gruppene:

1. Initiativ fra forfattere

- Tjenester som **PubMed Central** ønsker å være et supplement til vanlige forlag og utvide tilgangen på vitenskapelige publikasjoner
- **Free Online Scholarship Movement** ønsker å løse forfattere fra forlagenes monopol
- **Public Library of Science** ønsker å samle så mange forfattere at de kan påvirke kommerseille forlag til å frigi vitenskapelige publikasjoner

2. Kommersielle initiativ

- **BioMed Central** har gratis tilgang på biomedisinsk forskning. For å dekke utgiftene forsøker de en modell med bl.a avgift for få publisere og årsavgift for institusjoner som ønsker å være medlemmer.
- **CrossRef** og lignende tjenester har som mål å øke verdien på utgivelsene ved å lenke til beslektet innhold
- Nye samlingstjenester som benytter "one-

stop shop" prinsippet

- Nye e-bok forlag prøver å forandre tradisjonelle tilganger og forretningsmodeller for utgivelse av bøker

3. Initiativ fra bibliotekarer

- Konsortier - som har som mål å forandre forretningsmodellen med f.eks **ICOLC**'s "preferred practices"
- Digitaliseringsprosjekter
- Lobbyvirksomhet om opphavsrett.

4. Samarbeid med flere

- **SPARC** – Scholarly Publishing and Academic Resources Coalition, er et samarbeid mellom forfattere, forlag og bibliotek
- **Open Archives Initiative**

En rekke initiativ vil komme og gå, men de som har størst sjanse til å overleve er de som er samarbeidsprosjekter. **SPARC** har en rekke programmer på gang, som f.eks **SPARC Scientific Communities programme** som støtter ikke-kommersielle portaler som **BioOne**. **SPARC** oppstod også i USA, men har nå fått sin søsterorganisasjon i Europa - **SPARC Europe** (**LIBER** er paraply-organisasjonen for **SPARC Europe**).

Open Archives Initiative utvikler og fremmer tekniske standarder for effektiv tilgang på innhold. Folk fra en rekke forskjellige miljøer er involvert.

Dette var bare en liten del fra en meget vellykket og interessant konferanse. Årets konferanse skal holdes i Hellas. Selv om man ikke direkte er involvert i konsortiearbeid er det viktig å involvere seg i kampen mot monopolene, høye priser og urettferdig tilgang på informasjon. Det angår i aller høyeste grad hvordan vår arbeidsplass vil bli i fremtiden.

Søk i Google eller andre søkemotorer gjør alle nevnte initiativ og institusjoner lett å finne på nettet.

Cross Boundaries – Join Forces

Nordic Baltic EAHIL Workshop
June 26 – 28 2003 Oslo, Norway

EAHIL

Oslo 2003: Cross boundaries - join forces! Nordisk baltisk EAHIL workshop, 26. – 28. juni 2003

I Oslo i juni 2003, arrangeres en workshop i regi av European Association of Health and Information Libraries (EAHIL) og Nordic Association for Medical and Health Information (NAMHI), med mottoet: "Cross boundaries – join forces!" Slagordet henspiller på videreutvikling av det solide nettverket som eksisterer innen medisinske og helsefaglige bibliotek i Europa, og spesielt samarbeidet mellom nordiske og baltiske bibliotek. For å stimulere til kollegialt samvær, både faglig og sosialt, er det valgt et konsept hvor alle deltagerne innkvarteres på samme sted og har alle måltidene sammen. For at omgivelsene skal bygge opp under dette konseptet, avvikles workshopen i landlige og idylliske omgivelser i Fornebu-parken ved Oslo.

Bakgrunn

NAMHI inkluderer nå også de baltiske landene, og dette er første gang NAMHI og EAHIL går sammen om denne typen arrangement. Det har tidligere vært holdt nordiske konferanser hvert fjerde år, og EAHIL har hvert annet år arrangert workshop og konferanse. Det har vært avviklet tilsvarende workshoper i Praha, Budapest, Tartu - og sist på Sardinia i 2001. I juni 2003 er turen kommet til Oslo, og Spesialgruppen for medisin og helsefag (SMH) er glad og stolt over å være vertskap for dette arrangementet, i samarbeid med nordiske og baltiske kollegaer i NAMHI.

Faglig innhold

Målsetningen for workshopen er å skape en arena for faglig utvikling og samhandling. Det foreløpige faglige programmet spenner vidt, og tar sikte på å sette fokus på aktuelle problemstillinger i dagens medisinske- og helsefaglige bibliotek:

- Forbrukerrettet helseinformasjon: Pasientinformasjon, alternative behandlingsmetoder, nettportal.
- Brukeropplæring: Kunnskapsbasert sykepleie, kvalitet og evaluering, f j e r n u n d e r v i s n i n g , informasjonskompetanse.
- Bibliotekarkompetanse: Kvalitet og evaluering, forskningsmetode og statistikk, ledelse og organisering, prosjektledelse, nettverksbygging.
- Det virtuelle bibliotek: Interaktivt referansearbeid, "Personal Digital Assistants" (PDA), 24-timers biblioteket, det digitale bibliotek.

Med andre ord: Et høyst aktuelt og variert program som vi tror vil appellere til mange. Dette blir en workshop i ordets egentlige forstand: Sesjoner med gode foredragsholdere, verksted for faglig utveksling og diskusjonsgrupper.

Det blir også tilbud om "Continuing Education Courses" i forkant av arrangementet. Foreløpige tema for disse er: Kunnskapsbasert medisin, utforming av prosjektsøknader, PubMed-finesser, evaluering av databaser, kundebehandling.

Kollegialt samvær og sosialt program

Som nevnt innledningsvis er workshopen lokalisert til Fornebu-parken, Radisson SAS Park Hotel, ikke langt fra Oslo sentrum. Dette hotellet ligger i idylliske og landlige omgivelser et steinkast fra Oslofjorden. Alle deltagerne blir innkvartert på samme sted og vil ha alle måltidene sammen. Nettopp denne formen er valgt for å gi samtlige en god anledning til å bli bedre kjent og på den måten styrke det faglige europeiske nettverket. Noen av

sesjonene legger opp til samarbeid etter "walk and talk-metoden", slik at faglig utbytte kan kombineres med frisk luft og vakre omgivelser.

Det sosiale programmet er også en viktig del av denne typen faglige sammenkomster. Beliggenheten gir oss en ypperlig mulighet til å tilby ekte norske sommeraktiviteter: Vi håper at en seiltur på Oslofjorden hvor det vil bli servert norsk sjømat, og et grillparty på stranden ved hotellet, vil gi gode muligheter for alle til å bli kjent med noen nye kollegaer.

Praktisk informasjon

Vi setter et tak på 150 deltagere. Konferanseavgiften vil dekke hele arrangementet, inkludert alle måltider, overnatting og det sosiale programmet. Det er som nevnt SMH som står som vertskap, mens programkomitéen har representanter fra Baltikum, Norden og Storbritannia. Flere detaljer om det faglige innholdet og praktisk informasjon vil fortløpende bli lagt ut på workshopens hjemmeside: <http://www.namhi.org/oslo2003.htm>

På vegne av den lokale arrangementskomitéen:
Ellen Christophersen,
Bibliotek for medisin og helsefag, UiO

8th European Conference of Medical and Health Libraries

Thinking Globally—Acting Locally Medical libraries at the turn of an era

Årets EAHIL-konferanse blir arrangert i Köln 16-21. september. Deutsche Zentralbibliothek für Medizin er vertskap.

På: <http://www.zbmed.de/eahil2002/> finner du blant annet program, informasjon om hotell og påmeldingsskjema.

SMHs reisestipend

Personlige medlemmer i SMH kan søke om reisestipend. I år utdeles det 3 stipend á kr. 5.000,- for deltakelse på EAHIL-konferansen i Köln.

Begrunnet søknad sendes pr. email til Elisabeth Husem: e.e.husem@psykiatri.uio.no innen fredag 3. mai, 2002.

Mottakere av reisestipend forplikter seg til å skrive referat fra konferansen til SMH-Nytt.

Norsk Bibliotekforening
SPESIALGRUPPE FOR MEDISIN OG HELSEFAG

Årsmelding 2001

1. Tillitsvalgte

Årsmøtet 15. februar 2001 på Aker sykehus valgte nytt styre som etter konstituerende styremøte 19. mars 2001 fikk denne sammensetning:

Leder:	Elisabeth Husem, UMH/PSYK
Nestleder:	Elisabeth Akre, ND/MED
Sekretær:	Liv-Berit Henschien, ULLEVÅL/LS
Kasserer:	
Styremedlem:	Kirsti Strengenhagen, NVH
Styremedlem:	Hilde Strømme, ULLEVÅL
1. varamedlem:	Marie Isachsen, AKERSYK
2. varamedlem:	Anette Munthe, UMH
Styremedlem/ Utenbysrepr.:	Hanne Dybvik, HIØ/FRED
Varamedlem:	Sigrun Espelien Aasen, HINT/LEV

Øvrige tillitsvalgte:

Revisorer:	Hanne Wollebæk, UMH Anne Cathrine Munthe, NVH
------------	--

Valgkomité:	Eldbjørg Nåheim Eien, DIKEMARK Bente Kokaas Rustad, UMH/RSO Vigdis S. Knutsen, HSDIAKSP
-------------	---

Redaksjonskomité:	Elisabeth Akre, NDMED Signe Romuld, HELSTILS Hilde Strømme, ULLEVÅL Japke Stobbe, HSM/HF
-------------------	---

2. **Medlemmer** SMH hadde pr. 31.12.01 ca. 200 medlemmer.

3. Medlemsmøter

Det har vært holdt 4 medlemsmøter:

- 15.02.01 Medlemsmøte i forbindelse med årsmøtet. "Dyr i norsk lyrikk". 24 deltakere.
- 10.05.01 Sommermøte. Miniseminar på SAS-hotellet i forbindelse med Litauen-besøket. 50 deltakere.
- 17.10.01 Medlemsmøte på Arken, Innherred sykehus, Levanger i forbindelse med seminaret. Foreningsstoff. 30 deltakere.
- 31.10.01 Høstmøte. Ullevål, Læresenteret, i forbindelse med studieopphold i Oslo for 2 bibliotekarer fra Litauen. Daiva Jurksaitiene holdt et innlegg om Kaunas Medical University Library. Foreningsstoff. Elisabeth Husem orienterte. 27 deltakere.

Årsmøtet ble holdt 15.02.01 på Sinsen gård v/Aker sykehus. Referat i SMH-Nytt

4. Kurs og seminarer

- 15.02.01 PubMed for litt viderekomne. UMH, ved Astrid Müller. 12 deltagere
- 16.02.01 Offentlig informasjon på nettet. Ullevål, ved Astrid Müller. 12 deltagere
- 19.03.01 PubMed-kurs. UMH, ved Astrid Müller. 12 deltagere
- 26.03.01 "Helseinformasjon for hvermann – hvordan kan fag- og folkebibliotek samarbeide? Seminar om pasientinformasjon. Ullevål, Læresenteret. 35 deltakere.
- 26-27.4.01 EBHC-seminar på UMH. Ved SMHs EBM-gruppe. 54 deltakere.
- 17-19.10.01 "Helseinformasjon for leg og lærd" SMH-seminar i Levanger, v/bibliotekene ved HINT og Innherred sykehus. Ca. 100 deltakere.
- 08.11.01 PubMed-kurs. UMH, ved Astrid Müller. 5-6 deltagere.
- 26.11.01 "Hva er du egentlig ute etter?" Om spørsmålsformulering og intervjueteknikk i et EBM-perspektiv. Diakonhjemmets sykehus. 25 deltakere.

5. Representasjon ved eksterne møter/konferanser:

- 20.03.01 Kontaktmøter med RBT 2 ganger pr. år. Elisabeth Husem, Elisabeth Akre og
- 08.10.01 Kirsti Strengenhagen.

- 06.06.01 NAHMI-styremøte i forbindelse med EAHIL-workshop, Sardinia, 7-9. juni v/ Elisabeth Husem og Elisabeth Akre.
- 19.-21.09.01 Studiereise til Medical Academy of Postgraduate Studies (MAPS) i St. Petersburg. Astrid Müller, Elisabeth Husem og Elisabeth Akre. Task Force-prosjektet.
- 17.10.01 Stakeholder Conference on Future School of Public Health in the Baltic Sea region, Vilnius. (Task Force-prosjektet) Elisabeth Husem.
- 25-26.10.01 "Libraries in knowledge-based society" Nordic-Baltic library meeting, Tallinn, Estland. Elisabeth Husem, Elisabeth Akre, Astrid Müller.
- 01-02.11.01 NBFs kontaktmøte for tillitsvalgte, Vetre, Asker. Marie Isachsen representerte SMH.

6. Reisestipend

Følgende har fått reisestipend i 2001:

EAHIL-workshop, Sardinia:

Sigrun Aasen, Høgskolen i Nord-Trøndelag
Liv Vikan, Innherred sykehus
Marie Isachsen, Aker sykehus

Levanger-konferansen:

Elin Opheim, Sentralsykehuset i Hedmark
Stig E. Nordnes, Ullevål universitetssykehus, Læresenteret
Anne Cathrine Børke Overskott, Høgskolen i Hedmark
Tora Saue, Harstad sykehus
Kari Jensen, UBB/Avd. Preklin. Inst.
Monica Stolt Pedersen, Sanderud sykehus, Hedmark
Audhild Rapp. UB/Tromsø

7. SMH-Nytt og annen medlemskommunikasjon

SMH-Nytt er kommet med 3 nummer i 2001. Hjemmesiden er et viktig kommunikasjonsforum for medlemmene, i tillegg til MEDBIBL-listen og SMH-Nytt..

8. EAHILs "Oslo-fond"

I 1996 ble det opprettet et fond på grunnlag av overskuddet fra Oslo-konferansen i 1994. Fondet administreres av SMH, og skal dele ut årlige stipend. For 2001 ble det delt ut 4 stipend, hver på kr 5000.-

9. Aktuelle saker fra SMH

Norart/Helsenota har også vært en aktuell sak i 2001. Det har utgått brev fra SMH til departementene KUF, KD, SHD med orientering og forespørsel om finansiering av en stilling til Nasjonalbiblioteket. Foreløpig har vi mottatt avslag fra samtlige. SMHs utvalg arbeider videre med saken. 6 SMH-medlemmer er med i det nordiske samarbeidet om en felles pasientinformasjonsportal.

10. Baltikum-samarbeidet

- 5-12.5.01 - Studieopphold for 4 bibliotekarer fra Kaunas og 2 fra Vilnius, med støtte fra NORDINFO. Miniseminar på SAS-hotellet, 50 deltakere.
- Presentasjon av samarbeidsprosjektet:
1) Task Force møte i Vilnius ved Elisabeth Husem
2) Det Nordisk-Baltiske bibliotekmøtet i Tallinn, Estland ved Elisabeth Akre.
- Fra september 2001 er biblioteket ved MAPS (Medical Academy of Postgraduate Studies), St. Petersburg, inkludert i samarbeidet.
- Transfer of Knowledge II – videreutdanningskurs
Stipend innvilget av Nordisk Ministerråd for å arrangere kurs i Kaunas vår 2002.
- Okt. / nov. Studiebesøk fra Litauen til norske bibliotek. 2 bibliotekarer.
Presentasjon av samarbeidsprosjektet:
- 17.10.01 1) Task Force møte i Vilnius ved Elisabeth Husem
- 26.10.01 - Fra september 2001 er biblioteket ved MAPS (Medical Academy of Postgraduate Studies), St. Petersburg, inkludert i samarbeidet.

- Transfer of Knowledge II—videreutdanningskurs
Stipend innvilget av Nordisk Ministerråd for å arrangere kurs i Kaunas vår 2002

Årsmøtestoff

Norsk Bibliotekforening SPESIALGRUPPE FOR MEDISIN OG HELSEFAG

Regnskap 2001

Utgifter		Inntekter	
Porto, giro tj, gaver, blomster, mm	9 165,50	Grunntilskudd fra NBF	7 140,00
EAHIL-kontingent	1 266,69	Aktivitetstilskudd fra NBF	12 500,00
SMH-Nytt	8 218,80	Renter	4 017,14
Kurs	41 870,00	Kontingenter	31 889,00
Medlemsmøter	16 534,50	Kurs	56 300,00
Styre-/komitemøter	9 311,20	Medlemsmøter	12 351,00
Reiseutgifter, Styret	14 676,00	Annonser, SMH-Nytt	0,00
Kurs-/Reisestipend, Medlemmer	35 000,00		
Baltikum	29 120,73		
Diverse	50,00		
Totale utgifter	165 213,42	Totale inntekter	124 197,14

Foreløpig underskudd	-41 016,28	Innestående pr. 1.1.2001	98 636,13
		Overført til Oslo 2003	-15 000,00
		Foreløping underskudd	-41 016,28
		Gjeld*	5 487,50
		Innestående pr. 31.12.2001	48 107,35

*Beløpet inkluderer

Utbetaling av tilskudd sem. Levanger	-7 000,00
Tilbakebetaling av forskudd til E Husem	1 212,50
Innbetaling for PubMed kurs Nic Waal	300,00
Utgifter 2001	-5 487,50
Egenkapital pr. 1.1.2002	42 619,85

**Norsk Bibliotekforening
SPESIALGRUPPE FOR MEDISIN OG HELSEFAG**

Budsjett 2002

Forventede utgifter

	Budsjett 2002	Regnskap 2001
Utgifter		
Porto, girotj, gaver, blomster, mm	7 000,00	9 165,00
EAHIL-kontingent	1 267,00	1 267,00
SMH-Nytt	12 000,00	8 219,20
Kurs	10 000,00	41 870,00
Medlemsmøter	8 000,00	16 534,00
Styre-/komitemøter	10 000,00	9 311,00
Reiseutgifter, Styret	30 000,00	14 676,00
Kurs-/Reisestipend, Medlemmer	35 000,00	35 000,00
Baltikum	20 000,00	29 120,00
Diverse		
Totalt	133 267,00	165 162,20

Forventede inntekter

Inntekter		
Grunntilskudd fra NBF	7 140,00	7 140,00
Aktivitetstilskudd fra NBF	15 000,00	12 500,00
Renter	800,00	4017.14*
Kontingenter*	45 000,00	31 889,00
Kurs	25 000,00	56 300,00
Medlemsmøter	6 000,00	12 351,00
Annonser, SMH-Nytt	3 000,00	
Diverse	0,00	
Totalt	101 940,00	120 180,00
Budsjettert underskudd	31 327,00	

*Høye renteinntekter i 2001 fordi vi hadde stående på SMHs konto beløpet som var bevilget av Nordisk Ministerråd til utdanningsprogrammet "Transfer of Knowledge II" i Kaunas, april 2002

Norsk Bibliotekforening
SPESIALGRUPPE FOR MEDISIN OG HELSEFAG

Virkeplan 2002

I henhold til vår formålsparagraf skal Spesialgruppen for Medisin og Helsefag (SMH) arbeide for å fremme bibliotek- og informasjonsvirksomhet innen medisin og helse.

Dette søkes ivaretatt gjennom ulike aktiviteter så som medlemsmøter og kurs og gjennom nasjonalt, nordisk og internasjonalt samarbeide.

SMH vil prioritere støtte til medlemmenes kompetanseoppbygging med særlig vekt på utviklingen innen elektronisk formidling, tjenestekvalitet i biblioteket og undervisning av brukere med fokus på Evidence Based Medicine (EBM).

Medlemsaktiviteter

Medlemsmøter

Kurs

Stipend

SMH vil bl.a. arrangere tre til fire medlemsmøter i løpet av 2002, bl.a. et medlemsmøte i sammenheng med SMH-seminaret på Hamar i november.

SMH vil arrangere kurs med hovedvekt på satsningsområdene for kompetanseoppbygging, bl.a. et seminar om elektronisk publisering/elektroniske tidsskrifter

Medlemmene kan søke om både kurs- og reisebidrag.

Kunngjøring vil skje på SMHs hjemmeside og på MEDBIBL.

Informasjon/markedsføring

SMH-Nytt

Hjemmeside

MEDBIBL - Nordisk diskusjonsliste

SMH-Nytt vil fortsette både i trykt og i elektronisk utgave.

SMH-Nytt vil, i tillegg til internt stoff, formidle faglig utvikling til medlemmene gjennom rapporter fra kurs, seminarer og konferanser, og fra helsefaglig biblioteksvirksomhet i Norge og andre land.

SMH-Nytt vil fokusere på innhold fremfor form for å holde utgifter til publisering og distribusjon på et lavest mulig nivå.

SMH vil holde medlemmene løpende orientert om møter, kurs og aktuelle saker via sin hjemmeside og MEDBIBL.

Nasjonalt, nordisk og internasjonalt samarbeid.

Organisatorisk

"Bistand"

SMH vil fortsette sitt samarbeid med NBF, og andre bibliotekfaglige organisasjoner i Norge. RBT og SMH vil videreføre sine samarbeidsmøter to ganger i året. SMH vil fortsatt holde kontakten med Nasjonalbiblioteket om Norart/Helsenota.

SMH er aktivt engasjert i "Nordic Association for Medical & Health Information" (NAMHI). SMHs leder og nestleder sitter i NAMHIs styre.

SMH vil følge opp og videreutvikle et nytt samarbeidsprosjekt som ble etablert i 2001 med biblioteket ved MAPS (Medical Academy of Postgraduate Studies) i St Petersburg. Prosjektet forutsetter et nært samarbeid med Task Force on Communicable Disease Control in the Baltic Sea Region og NAMHI.

SMH vil fortsette sitt samarbeidsprosjekt med medisinske og helsefaglige bibliotek i Litauen. SMH vil også fortsette med sitt prosjekt "gratis kopilevering" via NOSP. SMH vil i samarbeid med Kaunas Medical University Library og Bibliotekarforbundet, Faggruppen for Medicinsk Information, Danmark, gjennomføre et nytt kursprogram for medisinske bibliotekarer fra Balitkum og St Petersburg i Kaunas i april: Transfer of Knowledge II - continuing education courses, med støtte fra Nordisk Ministerråd.

SMH vil fortsette sitt nære samarbeid med

European Association for Health Information and Libraries (EAHIL). SMH vil også i år garantere Meile Kretaviciene, fra Kaunas Medical University Library, økonomisk bistand for å kunne delta på styremøtene i EAHIL.

I 2003 er det planlagt en Nordisk/Baltisk/EAHIL Workshop: "Cross boundaries – Join forces" i Oslo. Arbeidet i såvel den internasjonale programkomiteen som i den lokale organisasjonskomite er i gang og vil intensiveres i 2002.

SMHs styre forvalter EAHILs «Oslo-

fond». Formålet med fondet er å gi EAHILs medlemmer bidrag til å delta på EAHILs konferanser og workshop. I 2002 vil det bli gitt 4 reisestipend à kr 5.000.- for deltagelse i 8th European Conference of Medical and Health Libraries: "Thinking globally-acting locally". Køln, 16.-21. september 2002.

Økonomi

SMH vil sikre et økonomisk grunnlag for å opprettholde kvaliteten på tilbudene til medlemmene. Budsjettet baserer seg på medlemskontingenter, tilskudd fra NBF, fortjeneste på kurs og annonseinntekter.

Referat fra Årsmøtet 2002

Torsdag 7.mars kl 17.30

Årsmøtet ble også i år holdt i Harbitz-salen på Sinsen gård, Aker sykehus.

Elisabeth Husem ønsket alle 22 deltakere velkommen og spesielt til ny kontaktperson i RBT, Anne Jordfald og langveisfarende fra Hamar, Monica Stolt Pedersen.

Konstituering

Elisabeth Husem ble valgt til ordstyrer. Hildegunn Grefsrud og Astrid Müller, begge UMH, ble valgt til å referere.

Årsmelding 2001

Årsmeldingen ble godkjent.

Revidert regnskap 2001

Det har vært vansker med å erstatte Marit Stavn som fungerte som kasserer til sommeren 2001. Etter det har lederen også fungert som kasserer.

Kommentarer til noen av postene:

Porto, gaver, blomster m.m rommer oppmerksomhet til glade og triste begivenheter og er lite forutsigbar.

Store utgifter og inntekter på **kurs** skyldes at SMH stod for regnskapet ved UMH/SMHs fagdager 9.-10. november 2000.

Medlemsmøter: miniseminaret på SAS-hotellet i mai var svært vellykket, men dyrt!

Høye inntekter på **renter** skyldes at tilskuddet fra Nordisk ministerråd til samar-

beidet med Baltikum ble satt inn på SMHs konto.

Det ble ytret ønske om at regnskapsårets budsjett settes ved siden av regnskapet.

Regnskapet ble godkjent.

Lederen takket Arne Jakobsson og revisorene for innsatsen med regnskapet.

Virkeplanen 2002

At SMH er en aktiv forening gjenspeiles i virkeplanen og fra salen kom det ytringer som "vedvarende imponert".

SMH-nytt ønsker stadig nytt stoff og husk at tidsskriftet fortsatt indekseres i NO-RART!

Og det er et aktivt samarbeid med NBF, NAMHI, EAHIL, Baltikum og fra 2001 også St Petersburg, som peker frem mot konferansen i Oslo 2003 – Cross boundaries, join forces!

Budsjettforslag 2002

Posten for Styrets reiseutgifter er doblet med begrunnelse i at SMH er aktivt med i arbeidet nevnt under virkeplanen. For moderinstitusjoene er det nyttig å vite at SMH også kommer med bidrag til reiser. SMH sponser Meile Kretavicienes deltagelse i EAHIL-styret, med to reiser i året. Baltikum-posten.

Innkommne forslag

Årsmøtestoff

Endring i vedtekter

1. §7 Styre. Alle i styret skal ikke komme fra samme **geografiske** sted

2. Endring av kontingent:

Kontingentsatser:

1. Institusjonsmedlemmer kr 400 – innebærer at inntil 2 personer fra institusjonen kan delta på kurs og lignende til medlemspris

2. Personlige medlemmer kr 200 – bare personlige medlemmer kvalifiserer til reisestipend

3. Assosierte medlemmer kr 100 – er ikke medlemmer av NBF

(Om SMHs satser er sammenlignbare med andre spesialgrupper var uklart)

Forslagene ble vedtatt.

Valg

Valgkomiteens innstilling ble vedtatt.

Nytt medlem i SMHs styre er Jenny Owe fra Menighetssøsterhjemmet. Hun ble ønsket varmt velkommen.

Styret ser nå slik ut:

Elisabeth Husem, leder

Elisabeth Akre

Liv-Berit Henschien

Jenny Owe

Hilde Strømme

Hanne Dybvik

Vara:

Sigrun Espelien Aasen

Marie Isachsen

Anette Munthe

Styret konstituerer seg på første styremøte

Revisorer:

Hanne Wollebæk

Anne Cathrine Munthe

Valgkomite:

Vigdis Knutsen

Bente Kokaas Rustad

Eldbjørg Nåheim Eien

Årsmøtet avsluttet med at Elisabeth Husem takket Kirsti Strengehagen for utmerket innsats for SMH siden 1994. Hun slutter nå i styret.

Mens årsmøtet pågikk, hadde vi alle nytt styrets fortreffelige servering!

8.03.2002

Hildegunn Grefsrud (sign)

Astrid Müller (sign)

Humor – et effektivt verktøy på arbeidsplassen og i pasientbehandlingen

Referat fra medlemsmøte i SMH 7. mars 2002

Av Hanne Dybvik og Elisabeth Akre

Etter SMH's årsmøte 2002 ble det arrangert medlemsmøte/seminar. Serveringen under medlemsmøtet var kaffe og kaker.

Hovedinnholdet i møtet var et foredrag ved Kyrre Sæther om sammenheng mellom humor og helse. Sæther er sykepleier og er ansatt som prosjektleder ved Humoristisk poliklinikk, Bærum sykehus.

Han innledet foredraget med å hevde at ”å forandre er å være for andre”. Han påpekte at mange er eksperter på kriser og katastrofers betydning for helsen, men få eller ingen er eksperter på hva glede og humor gjør

med oss. Han brukte mye av sin tidligere erfaring om hvordan humor påvirker helse, i sitt nåværende arbeid.

Han tok opp hva omorganisering gjør med

personalet, og etterlyste bøker om humor og ledelse. Han fortalte at alle er født med humoristisk sans. Barn ler svært mye mer enn voksne. Han forklarte humoristisk sans blant annet som en positiv egenskap der man ser lys i stedet for mørke, evne til selv å produsere humoristisk materiale, selviro- ni og evne til å le av seg selv. Med humo- ristisk sans er det som med andre sanser – hvis den ikke brukes, vil den degenerere. Det viser seg imidlertid at hjernen selv ofte sørger for at tankene flyttes over til et tema som gjør at vi ler.

Sæther presenterte en filosofi om at dersom negative tanker kan ha negative fysiologi- ske virkninger, så kan vel positive tanker produsere positive effekter i kroppen. Han refererte til boken ”Seier over sykdom- men” av Norman Cousins. Hans sykdoms- historie er blitt omtalt i *New England Journal of Medicine*.

En felles referanseramme er en forutset- ning for å le av noe sammen. I Norge er det både ulike typer humor og kulturelle for- skjeller innenfor humor. Én form for hu- mor er den usunne – den er svart, sarkas- tisk og grotesk, vil latterliggjøre, såre og skade. Som motsetning står den sunne hu- moren – den er godlynt, ironisk, folkelig og frodig, vil glede og bygge relasjoner. Dess- uten er det regionale forskjeller når det gjel- der humor i Norge. Det er imidlertid gjen- nomgående at det vanskelig å le av noe som vekker sterk sympati eller antipati, angst eller sinne.

Humor brukes innen flere områder, som innenfor salg, reklame, underholdning, me- dia og nyheter. I helsevesenet derimot bru- kes humor lite. Helsepersonell tror i stor grad at pasientene vil de skal være alvorli-

ge og seriøse. Ved å bruke humor kan en kommunisere på flere nivåer samtidig. Hu- mor kan bidra til å åpne opp, lette stem- ningen og skape bedre kontakt. Sæther henviste til Victor Borge som har omtalt humor som ”korteste avstand mellom to mennesker”. Det kan ofte vise seg at humor er smittsomt – hvis noen ler, begynner and- re i samme rom også å le. Det er dokumen- tert at humor starter i hjernen. Under latter øker blodtrykk, men det synker deretter til et lavere nivå enn opprinnelig. Puls og blodtilstrømning øker. Smertepersepsjon kan reduseres. Det er dessuten påvist at im- munforsvaret styrkes ved at latter øker ut- viklingen og aktiviteten til NK-celler. Lat- ter er positivt for det respiratoriske syste- met, og for muskelsystemet har latter nes- ten samme virkning som en joggetur!

Sæther mente det var viktig å se pasienter som helhetlige mennesker, sammensatt av mer enn bare sykdom.

Sæther representerer Selskapet for humo- ristisk sans og samling, som ble stiftet i ja- nuar 2001.

Han er avdelingsleder på Bærum sykehus, hvor han praktiserer humor i ledelse. Det handler om å by på seg selv, sier Sæther, som har stor tro på humor på arbeidsplas- sen. Det gir latterlig lønnsomme resultater – de som har det morsomt, er mer produkti- ve. Dessuten minker sykefraværet. Effekter av humor på arbeidsplassen kan være at vi kommer nærmere hverandre, og at samar- beidsvilje, lagånd og trivsel øker. Han lan- serte humorens 4 T-er: Tilstedeværelse, Tydelighet, Tid og Timing.

”Man får inte gott humør av att ligga på sjukhus – det får man själv ha!”

Evert Taube

Projekt SWIM: hvilken forskel kan IT skabe i forhold til læring?

Af Anne Cathrine Trumpy, bibliotekar ved Danmarks Veterinær- og Jordbrugsbibliotek

Den 30. januar i år arrangerede Aalborg Universitetsbibliotek (AUB) et netværksseminar med titlen: "Projekt SWIM: hvilken forskel kan IT skabe i forhold til læring." Seminaret samlede 40 interesserede deltagere, deriblandt repræsentanter fra de deltagende DEF-biblioteker, som alle på en eller anden måde beskæftiger sig med IT og læring. For en gangs skyld var hankønnene i pluralis! Formålet med seminaret var blandt andet, at deltagerne skulle udveksle erfaringer og idéer og finde relevante sparringspartnere. Seminaret var baseret på aktuelle indlæg og gruppearbejde. Et af indlæggene fokuserede på leg og spil i henhold til læring. Vi fik også en virtuel oplevelse af, hvordan det er at være leder i en større virksomhed. Temaet for min workshop var læring og undervisning med multimediesystemer. Vi diskuterede blandt andet forskelle og ligheder mellem traditionel klasseundervisning og undervisning ved brug af multimedier. Med baggrund i seminaret vil netværket få sin egen mailingliste og hjemmeside: <http://www.netlearner.dk>

SWIM er forkortelsen for *Streaming Webbased Information Modules*. Aalborg Universitetsbibliotek har fået bevilliget penge af Danmarks Elektroniske

Forskningsbibliotek (DEF): www.deff.dk til at udvikle projektet. Projektet er et samarbejdsprojekt mellem AUB, Handelshøjskolens Bibliotek i Århus, Det Kongelige Bibliotek samt Roskilde Universitetsbibliotek. SWIM-projektet er et forsøg på, på en ny måde, at formidle information og viden om bibliotekernes faciliteter til informationssøgning. Målgruppen er specielt nye studerende, som man tidligere har forsøgt at nå igennem til via et andet DEF-støttet projekt nemlig MILE, som er et CD-baseret læringssystem om informationssøgning (se mere om MILE på: <http://mile.auc.dk>).

SWIM-projektets formål er at lære nye studerende at forholde sig kvalitativt til egne lærings- og informationssøgningsstrategier i forbindelse med projektskrivning. Programmet skal være et interaktivt multimedieprogram baseret på en blanding af interaktive videoklip og opgaver. De første moduler forventes at være færdige sommeren 2002. Der er mere information om SWIM-projektet på: <http://www.swiminfo.dk>

På Danmarks Veterinær- og Jordbrugsbibliotek vil vi med megen stor interesse følge udviklingen af SWIM-projektet.

Norsk Bibliotekforening

Spesialgruppen for medisin og helsefag 2001

Styret:

Elisabeth Husem - leder

Psykiatrisk Institutt, Biblioteket
Postboks 85 Vinderen, 0319 Oslo.
Tlf: 22 02 99 66 Fax: 22 49 58 61
E-mail: elisabeth.husem@psykiatri.uio.no

Elisabeth Akre - nestleder

Diakonhjemmets sykehus, Medisinsk bibliotek
Postboks 23 Vinderen, 0319 Oslo.
Tlf: 22 45 16 38 Fax: 22 45 16 99
E-mail: elisabeth.aker@diakonsyk.no

Liv-Berit Henschien - sekretær

Ullevål universitetssykehus, Læresenteret
0407 Oslo.
Tlf: 23 01 51 42 Fax: 23 01 51 41
E-mail: l.b.henschien@ioks.uio.no

Jenny Owe - kasserer

Menighetssøsterhjemmets høgskole, Biblioteket
Linstowgate 5, 0166 Oslo
Tlf: 22 98 63 14 Fax: 22 98 63 55
E-mail: jenny.owe@oslomsh.no

Hilde Strømme - styremedlem

Ullevål universitetssykehus, Medisinsk bibliotek
0407 Oslo
Tlf: 23 01 50 62, Fax: 22 11 98 50
E-mail: hilde.stromme@ioks.uio.no

Hanne Dybvik - styremedlem

Høgskolen i Østfold, Biblioteket Fredrikstad
Postboks 1409, 1602 Fredrikstad
Tlf: 69 30 30 88 Fax: 69 30 30 02
E-mail: hanne.dybvik@hiof.no

Sigrun Espelien Aasen - varamedlem

Høgskolen i Nord-Trøndelag,
Biblioteket i Levanger, Avd. for sykepleier-, ingeniør- og
lærerutdanning, 7600 Levanger
Tlf: 74 02 29 11 - Fax: 74 02 29 02
E-mail: sigrun.aasen@hint.no

Marie Isachsen - 1.varamedlem

Aker sykehus, Medisinsk bibliotek
0514 Oslo
Tlf: 23 03 31 19 Fax: 22 89 41 62
E-mail: marie.isachsen@ioks.uio.no

Anette Munthe - 2.varamedlem

UBO, Bibliotek for medisin og helsefag
Pb. 1113, Blindern, 0317 Oslo
Tlf: 23 07 44 33. Fax 23 07 44 30
E-mail: anette.munthe@ub.uio.no

Baltikumutvalg:

Elisabeth Akre - se styreliste

Elisabeth Husem - se styreliste

Astrid Müller

Bibliotek for medisin og helsefag
Postboks 1113 Blindern, 0317 Oslo
Tlf: 23 07 44 23 Fax: 23 07 44 30
E-mail: astrid.muller@ub.uio.no

Bli medlem i SMH:

For å bli medlem i SMH, må du være medlem i Norsk bibliotekforening (NBF), enten direkte eller via Norsk fagbibliotekforening (NFF).

Kontingentsatser 2002:

Institusjonsmedlemmer: kr. 400,-

Personlige medlemmer: kr. 200,-

Assosierte medlemmer: kr. 100,-

Med assosierte medlemmer menes bl.a. utenlandske bibliotek og pensjonister. Det kreves ikke medlemskap i NBF for å være assosiert medlem

Ta kontakt med:

SMH/Anette Munthe

Bibliotek for medisin og helsefag

P.b. 1113, Blindern

0317 OSLO.

Email: anette.munthe@ub.uio.no

SMHs kontonummer:

7874.06.52612

SMHs hjemmeside:

<http://www.ub.uio.no/umh/upsykiat/smh.htm>

SMH PÅ NETTET:

Få siste nytt om SMHs aktiviteter, og delta i diskusjonen mellom nordiske kolleger via e-postlisten MEDBIBL.

Slik blir du medlem:

Send e-mail til: listserv@listserv.kib.ki.se

Subject: Ikke skriv noe her

Første (og eneste) linje: Subscribe MEDBIBL Fornavn Etternavn

Adressen til SMHs hjemmeside:

<http://www.ub.uio.no/umh/opsykiat/smh.htm>

Bruk hjemmesiden og MEDBIBL-listen. Her finner dere den nyeste medlemsinformasjonen om kurs, møter, reisebidrag osv.

I tillegg finnes linker til andre organisasjoner som:

NAMHI — Nordic Association for Medical and Health Information

EAHIL — European Association for Medical and Health Information

MLA — Medical Library Association, USA